Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö 8.10.2021

Finavia Oyj:n asiantuntijalausunto – U 58/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta, ilmailu

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Finavia Oyj:ltä asiantuntijalausuntoa asiassa U 58/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta siltä osin kuin kyse on ilmailun osuudesta unionin koko talouden laajuisen päästövähennystavoitteen edistämisessä ja maailmanlaajuisen markkinapohjaisen toimenpiteen asianmukaisesta toteuttamisesta.

Finavia kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Komission ehdotus (552 final)

Ehdotus on osa päästökaupan (ETS) laajentamista uusille sektoreille (rakennukset, tieliikenne, vesiliikenne). Se kiristää päästöoikeuksien määrää ja lopettaa lentoliikenteen ilmaiset päästöoikeudet asteittain 2027 mennessä (kaikki huutokaupataan).

Komissio on taustatyössään arvioinut eri tapoja päästökaupan ja CORSIAn yhteensovittamiseksi. Direktiiviehdotus perustuu periaatteeseen, jossa päästökauppaa jatketaan intra-EU -lennoilla ja CORSIAa sovelletaan kolmansiin maihin tehtäviin lentoihin. ICAOn lähtökohta on, että CORSIA on ainoa kansainvälisen lentoliikenteen päästöjen hallintamekanismi ja sen tulisi koskea myös intra-EU -lentoja.

ETS:n ja CORSIAn yhteisessä implementoinnissa on useita monimutkaisia yksityiskohtia, joista osa on jopa tulkinnanvaraisia. Lisäksi EU ehdottaa CORSIAn soveltamisessa sääntöjä, jotka ovat vastoin ICAOn päätöksiä. Tälläinen on mm. päästöyksiköiden (credits) hyväksyminen 2027 jälkeen vain hankkeista, jotka tehdään CORSIAan ja Pariisin sopimukseen liittyneistä maista. Lisäksi EU asettaisi

crediteille vielä omia laatuvaatimuksia. Lisäksi kohta (9) ilmeisesti kytkee yhteen ETS:n soveltamiseen extra-EU -maihin tehtävissä lennoissa ICAOn päätöksen CORSIAn baseline-jaksosta 2024 jälkeen (jatkuuko vuoden 2020 päästöjen poistaminen baseline'sta vai ei).

Komission on tehnyt ehdotuksesta vaikutusarvioinnin. Samaan aikaan sovellettaisiin myös monilla muilla sektoreilla toimia päästöjen hallintaan (mm. laivaliikenteen kytkeminen samaan päästökauppaan teollisuuden ja lentoliikenteen kanssa sekä päästöoikeuksien määrän pienentäminen) ja tuotaisiin voimaan lentoliikenteessä uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoite. U-kirjelmä toteaa:

> *Valtioneuvosto kuitenkin korostaa, että on tärkeää tarkastella ehdotuksen vaikutuksia laajasti yhdessä muiden lentoliikenteen päästöihin ja toimialan kustannuksiin vaikuttavien aloitteiden kanssa.*

Finavian lausunto

Finavia katsoo, että päästökauppa on hyvä ratkaisu lentoliikenteen päästöjen hallinnassa, mutta päästöoikeuksien hinnan kasvu intra-EU -lennoilla uhkaa kilpailukykyä erityisesti sellaisissa lentoyhtiöissä, jotka palvelevat liikennettä EUsta kolmansiin maihin käyttämällä hubina EU:ssa sijaitsevaa lentoasemaa. Tällainen lentoyhtiö on mm. Finnair, jonka Eurooppa – Aasia -lentojen Euroopan lentovälien kustannukset kasvavat, toisin kuin yhtiöillä, joiden hub on EU:n ulkopuolella tai jotka lentävät EUsta suoraan Aasiaan.

Finavia katsoo, että lentoliikenteen päästökaupan tiukentaminen tulee tehdä loivemmassa aikataulussa siten, että päästöoikeuksien kokonaismäärää vähennetään ehdotettua hitaammin, lentoliikenteen päästöoikeuksien 100% huutokauppa myöhennetään alkamaan vasta vuonna 2031, ja että seuraavilla päästökauppakausilla tarvittavien päästöoikeuksien taso lasketaan edelleen toimivien lentoyhtiöiden kohdalla vuoden 2019 päästötietojen perusteella.

Finavia katsoo, että kansainvälisesti – siis ICAOssa - hyväksyttävä tasapaino ETS:n ja CORSIAn välillä on erittäin tärkeä. Koko EUn ehdotuksen voidaan katsoa olevan ICAOn päätösten vastainen, sillä CORSIAa ei sovellettaisi intra-EU -lentoihin. Tästä syystä EUn ei tule asettaa soveltamiseen ylimääräisiä sääntöjä, jotka entisestään lisäävät eroa ICAOn päätösten kanssa, kuten linjauksia, jotka johtaisivat päästökaupan ja CORSIAn soveltamisen päällekkäin extra-EU -

lentoihin. EU:n politiikka lisää riskiä vakavista häiriöistä kansainvälisen lentoliikenteen sujuvuudessa, jos kiista soveltamisesta johtaa eri maiden yksipuolisiin lentoliikennettä vaikeuttaviin toimenpiteisiin.

Finavia pitää ehdottoman tärkeänä, että CORSIAn globaali soveltaminen ei ICAOssa vesity EUn politiikan aiheuttamien kiistojen vuoksi. Intra-EU -lentojen päästöt ovat 14% maailman matkustajalentojen päästöistä. Toimialan tulevaisuuden kannalta on välttämätöntä saada päästöjen hallinta kattamaan myös muiden maaosin lentoyhtiöiden toiminta.

Mikäli EUn ja kolmansien maiden poliittinen kiista siitä, että CORSIAa ei sovelleta intra-EU -lentoihin uhkaisi eurooppalaisten lentoyhtiöiden toimintamahdollisuuksia, **Finavia katsoo**, että on harkittava komission taustatyössään kuvaamaa soveltamistapaa (C4MIX), jossa päästöjen kasvaessa päästökauppaa ja CORSIAa sovelletaan päällekkäin myös intra-EU -lentoihin.

Finavia on aiemmin toisessa yhteydessä lausunut seuraavasti:

> *ICAO:n puitteissa sovittu CORSIA-järjestelmä on ensimmäinen globaali yhden toimialan päästöjen hallintajärjestelmä. Siinä osallisina ovat jäsenvaltiot. Järjestelmä on erittäin tärkeä välivaihe lentoliikenteen päästöjen vähentämisessä ennen uuden teknologian läpimurtoa. Finavian mielestä CORSIA:n uskottavuus on turvattava ja sen laajuus maksimoitava, jotta sen mukaisen kompensaatiojärjestelmän tuomat hyödyt kehittyvien maiden energiajärjestelmien kehittämiseksi ja päästöjen vähentämiksi voidaan toteuttaa. … Järjestelmää tulee pitää suurena tulonsiirtona lentoliikennetoimialalta kehittyvien maiden kansantalouksille.*

Finavia yhtyy valtioneuvoston kantaan, että lentoliikenteen päästöjen kaikki hallintakeinot yhdessä tarkasteleva vaikutusarvio tulee laatia ehdotuksen jatkotyöstämisen kuluessa. Vaikka komission on laatinut vaikutusarvioinnin, sen luotettava tekeminen on Finavian käsityksen mukaan tässä vaiheessa mahdotonta, sillä päästöoikeuksien tai lentopolttoaineen hintaan vaikuttavia tekijöitä on niin suuri määrä muiden esitettyjen uusien säädösten vuoksi.

Lisätietoja Finaviassa antaa kestävän kehityksen johtaja Mikko Viinikainen, puhelin 020 708 2276, mikko.viinikainen@finavia.fi.

FINAVIA OYJ
Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Mikko Viinikainen
johtaja, kestävä kehitys

Tiedoksi

Toimitusjohtaja
Markkinointi, viestintä ja asiakaskokemus
Lentoasemaverkosto
Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus
Lakiasiat
Lennonvarmistuksen johtaminen

\\ill\ymparisto\Lausunnot\Lentoliikenteen_päästökauppa\Päästökauppadirektiivin_muuttaminen_2021\FINAVIA_3574_U_58-2021_vp_Päästökauppadirektiivin_muuttaminen_ilmailu_Finavian_asiantuntijalausunto_11102021_luonnos.docx, 58 kb, 11.10.2021 14:02:00, by Viinikainen Mikko